

กระบวนการให้ประชาชนเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

นางสาวศิริลดา ประสพทรัพย์

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1434-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I20824440

THE INITIATIVE OF PEOPLE TO ENLIST FOR PROPOSING THE LOCAL ORDINANCE

Miss Sirilada Prasopsub

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements
for The Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-1434-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการให้ประชาชนเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

โดย

นางสาวศิริลดา ประสพทรัพย์

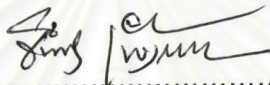
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์

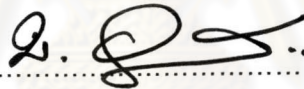
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิตินันท์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.บรรศักดิ์ อูวรรณโณ)

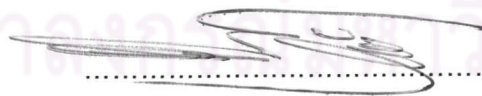
..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ชัยฤกษ์ ดิษฐอำนาจ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ตระกูล มีชัย)

ศิริลดา ประสพทรัพย์ : กระบวนการให้ประชาชนเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น (THE INITIATIVE OF PEOPLE TO ENLIST FOR PROPOSING THE LOCAL ORDINANCE)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ , 127 หน้า

ISBN : 974-17-1434-3.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาของกระบวนการให้ประชาชนเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.2542 และกระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้อบังคับการประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2540) และศึกษาเปรียบเทียบกับกระบวนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประเทศสวิตเซอร์แลนด์และสหรัฐอเมริกา เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกระบวนการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยประชาชนสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยประชาชน ได้แก่ การกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อที่ไม่สอดคล้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ การไม่กำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐในการช่วยเหลือจัดทำร่างข้อบัญญัติที่เสนอโดยประชาชนและเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อในคำร้องซึ่งเป็นภาระสำหรับประชาชนในการจัดทำร่างและการรวบรวมลายมือชื่อด้วยตนเอง นอกจากนี้กฎหมายยังไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการรวบรวมลายมือชื่อของประชาชนและระยะเวลาในการตรวจสอบคำร้องของประธานสภาท้องถิ่นซึ่งอาจทำให้ขั้นตอนทั้งสองใช้เวลานานเกินควร และในขั้นตอนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติก็ไม่ได้กำหนดให้ประชาชนหรือตัวแทนเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในขั้นตอนต่างๆ ของที่ประชุมสภาท้องถิ่น อีกทั้งยังมิได้กำหนดถึงหลักเกณฑ์ในการแก้ไขหรือยกเลิกข้อบัญญัติที่เสนอโดยประชาชนซึ่งอาจทำให้ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดยประชาชนถูกยกเลิกหรือแก้ไขได้ง่าย

ดังนั้นจึงควรแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.2542 กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อบังคับประชุมสภาท้องถิ่น โดยกำหนดจำนวนผู้เข้าชื่อให้สอดคล้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง กำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามที่ประชาชนร้องขอและเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อได้ด้วย กำหนดระยะเวลาในการรวบรวมลายมือชื่อให้สอดคล้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง รวมถึงระยะเวลาในการตรวจสอบคำร้องของประธานสภาท้องถิ่น นอกจากนี้ควรกำหนดให้ประชาชนสามารถส่งตัวแทนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติด้วย และในกรณีที่ขอยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงข้อบัญญัติที่เสนอโดยประชาชนนั้นจะต้องกระทำโดยกระบวนการเข้าชื่อของประชาชนหรือจะต้องขอความเห็นจากประชาชนโดยการออกเสียงประชามติ

สาขาวิชานิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิสิต..... ศิริลดา ประสพทรัพย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ. นันทวัฒน์

428 61224 34 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : INITIATIVE OF LOCAL ORDINANCE

SIRILADA PRASOPSUB : THE INITIATIVE OF PEOPLE TO ENLIST FOR PROPOSING THE LOCAL ORDINANCE. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR NANTAWAT BORAMANAND , Ph.D. 127 pp. ISBN 974-17-1434-3.

This thesis focuses on the problems of the initiative of people to enlist for proposing the local ordinance in accordance with the Enlistment for Proposing the Local Ordinance Act. B.E.2542, and the local legislation procedure in accordance with the laws of the Establishment of Local Administrative Organization and resolutions of local administrative organization, that are the obstacles of granting of right to people in the initiative to enlist for proposing the local ordinance for the purpose of the Constitution (B.E.2540). Moreover, it also focuses on a comparison of between the initiatives in Switzerland and those of United State of America in order to amend laws and local legislation procedure for purpose of the Constitution.

After having studied, the problems, that are the obstacles to the initiative of people to enlist for proposing the local ordinance, are as follows : 1) the number of people eligible to enlist is inappropriate for a local administrative organization of larger size, 2) the absence of governmental body to draft a local ordinance proposed by the people and to provide for the enlistment hence cause a burden to people in making a draft and collecting the signatures on their own capacity, 3) the absence of a time limit of the collection of people's signatures and a time limit for the examination of application by the president of the local assembly hence leading to the useless delay, 4) during the consideration of local assembly, people or their representatives have no right to participate in any stage of local assembly session, 5) the absence of criteria for amendment and revocation of local legislation by people resulting in the improper amendment and revocation.

Therefore, the amendment of relevant laws should be carried out; and they should comprise the Enlist for Propose the Local Ordinance Act. B.E.2542, the laws of the establishment of local administrative organization and the resolutions of local administrative organization. It is necessary to provide on the appropriate number of people to enlist according to respective local administrative organizations, to provide the governmental body responsible for making a draft of local ordinance proposed by the people and providing for the enlistment, to provide the appropriate time limit for the collection of people's signatures and of the examination of application by the president of the local assembly, to provide right to participate in any stage of local assembly session during the consideration of local assembly of people's representatives, and to provide for amendment and revocation of local ordinance proposed by the people with the enlistment of people and to obtain the people's opinions in the form of referendum.

Field of study Laws

Academic year 2002

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Signature of Sirilada Prasopsub (Student) and Associate Professor Nantawat Boramanand (Advisor) in Thai script.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตาและความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่ให้ทั้งคำปรึกษา คำแนะนำ ความช่วยเหลือ และความเอาใจใส่แก่ผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยดี เสมอมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ฯ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ที่ได้เมตตาได้รับ เป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ กราบขอบพระคุณ อาจารย์ชัยฤกษ์ ดิษฐอำนาจ และ อาจารย์ตระกูล มีชัย ที่ได้เมตตาและสละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ของท่านอาจารย์ทั้งสามเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เขียนในการจัดทำ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จ

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณคุณศรศักดิ์ ประสพทรัพย์ คุณดุขฎิ อัมรานุรักษ์ บิดามารดาผู้ซึ่งเป็นที่รักยิ่งและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียน ขอขอบพระคุณความรัก ความเมตตา ความห่วงใย ความปรารถนาดี และโอกาสทางการศึกษาที่ท่านมีให้แก่ผู้เขียนตลอดมา ผู้เขียน ขอขอบคุณสำหรับความรัก ความห่วงใย กำลังใจของคุณยายสมจิต อัมรานุรักษ์ คุณมุขลินท์ ประสพทรัพย์ และสมาชิกครอบครัวทุกคนที่มีให้แก่ผู้เขียนเสมอมา

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณคุณศิริโรตม์ จิตต์แจ้ง และเพื่อนๆ คณะ นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มอบกำลังใจและความช่วยเหลือให้แก่ผู้เขียนในทุกๆ ด้าน ด้วยดีมาโดยตลอด และผู้เขียนต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับทุกๆ ท่านที่มีส่วนใน การช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ ซึ่งผู้เขียนไม่อาจกล่าวในที่นี้ได้ทั้งหมด

หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีคุณค่าและประโยชน์ประการใดแล้ว ผู้เขียนขอมอบแต่ ครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของผู้เขียน อาจารย์ทุกๆ ท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ เขียน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกๆ ท่านของผู้เขียนที่ได้ให้ความช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จ แต่ถ้าวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความบกพร่องประการใดแล้ว ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

ศิริลดา ประสพทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา.....	4
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	5
1.5 สมมติฐานการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
บทที่ 2 แนวคิดในการริเริ่มเสนอกฎหมายโดยประชาชน.....	6
2.1 ที่มาของแนวคิดในการริเริ่มเสนอกฎหมายโดยประชาชน.....	7
2.1.1 แนวคิดและความหมายของอำนาจอธิปไตย.....	7
2.1.1.1 ทฤษฎีความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย.....	8
2.1.1.2 ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนกับการริเริ่มเสนอกฎหมายโดย ประชาชน.....	11
2.1.2 แนวคิดและความหมายของระบอบประชาธิปไตย.....	12
2.1.2.1 รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย.....	15
2.1.2.2 แนวคิดประชาธิปไตยแบบโดยตรงกับการริเริ่มเสนอกฎหมายโดย ประชาชน.....	17
ก. ความหมายของประชาธิปไตยแบบโดยตรง.....	17
ข. รูปแบบของประชาธิปไตยแบบโดยตรง.....	18
ข.1 การออกเสียงแสดงประชามติ.....	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๒ การริเริ่มเสนอกฎหมาย.....	20
๒.๓ การถอดถอนผู้แทน.....	22
2.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(พ.ศ.2540) กับการริเริ่มเสนอกฎหมายโดย ประชาชน.....	23
2.2.1 ประชาธิปไตยแบบโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ.....	24
2.2.2 รูปแบบของประชาธิปไตยทางตรงตามรัฐธรรมนูญ.....	24
2.2.2.1 การออกเสียงแสดงประชามติ.....	24
2.2.2.2 การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย.....	25
2.2.2.3 การถอดถอนผู้แทน.....	27
บทที่ 3 การริเริ่มเสนอกฎหมายโดยประชาชนในต่างประเทศ.....	30
3.1 ประเทศสวิตเซอร์แลนด์.....	31
3.1.1 โครงสร้างทางการเมือง.....	31
3.1.1.1 การจัดรูปแบบการปกครอง.....	31
3.1.1.2 สิทธิทางการเมืองของประชาชน.....	32
3.1.1.3 กระบวนการนิติบัญญัติ.....	34
3.1.1.4 การเสนอกฎหมายในสวิตเซอร์แลนด์.....	37
3.1.2 ความเป็นมาของการริเริ่มเสนอกฎหมายโดยประชาชน.....	37
3.1.3 ระดับและกระบวนการของการริเริ่มเสนอกฎหมาย.....	38
3.1.3.1 การริเริ่มเสนอกฎหมายโดยประชาชนในระดับประเทศ.....	39
ก. ขอบเขตของการเสนอกฎหมาย.....	39
ข. กระบวนการในการริเริ่มเสนอกฎหมาย.....	40
3.1.3.2 การริเริ่มเสนอกฎหมายโดยประชาชนในระดับมลรัฐ.....	42
ก. ขอบเขตของการเสนอกฎหมาย.....	42
ข. กระบวนการในการริเริ่มเสนอกฎหมาย.....	43
3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	43
3.2.1 โครงสร้างทางการเมือง.....	43
3.2.1.1 การจัดรูปแบบการปกครอง.....	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.1.2 กระบวนการนิติบัญญัติ.....	49
3.2.2 ความเป็นมาของการริเริ่มเสนอกฎหมายโดยประชาชน.....	52
3.2.3 ขอบเขตและกระบวนการของการให้สิทธิประชาชนเป็นผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย...	54
3.2.3.1 การให้สิทธิประชาชนเป็นผู้ริเริ่มเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญ.....	54
ก. ขอบเขตของการเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญ.....	54
ข. กระบวนการในการริเริ่มเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญ.....	55
3.2.3.2 การให้สิทธิประชาชนเป็นผู้ริเริ่มเสนอขอแก้ไขกฎหมาย.....	56
ก. ขอบเขตของการเสนอกฎหมาย.....	57
ข. กระบวนการในการริเริ่มเสนอกฎหมาย.....	58
บทที่ 4 กระบวนการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นในประเทศไทย.....	66
4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	68
4.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2540).....	68
4.1.2 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542.....	70
4.1.3 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.2542.....	71
4.1.4 กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	71
4.1.5 กฎหมายอื่น.....	76
4.2 กระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	83
4.2.1 ข้อบัญญัติทั่วไป.....	84
4.2.1.1 ผู้มีสิทธิเสนอร่างข้อบัญญัติทั่วไป.....	84
4.2.1.2 การพิจารณาร่างข้อบัญญัติทั่วไป.....	85
4.2.2 ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน.....	87
4.2.2.1 ผู้มีสิทธิเสนอร่างข้อบัญญัติ.....	87
4.2.2.2 การพิจารณาร่างข้อบัญญัติ.....	87
4.2.3 ข้อบัญญัติฉุกเฉิน.....	89
4.3 กระบวนการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยประชาชน.....	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3.1 ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	90
4.3.2 คำร้องขอให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	91
4.3.3 การตรวจสอบการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	92
4.3.4 การพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	93
4.3.5 บทลงโทษ.....	94
4.4 ข้อสรุปความแตกต่างของกระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยทั่วไปกับกระบวนการ ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยประชาชน.....	94
4.4.1 ผู้เสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	94
4.4.2 ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	95
4.4.3 กระบวนการตรวจสอบ.....	95
4.4.4 การพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	96
4.4.5 บทลงโทษ.....	97
บทที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยประชาชน...	101
5.1 กระบวนการก่อนการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเข้าสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่น	101
5.1.1 จำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	101
5.1.2 ขอบเขตของการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	104
5.1.3 การจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อโดยสภาท้องถิ่น.....	105
5.1.4 ระยะเวลาในการรวบรวมลายมือชื่อ.....	107
5.2 กระบวนการภายหลังการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเข้าสู่การพิจารณาของ สภาท้องถิ่น.....	109
5.2.1 การตรวจสอบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	109
5.2.2 การพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	110
5.2.2.1 กรณีสภาท้องถิ่นไม่เห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดย ประชาชนหรือเห็นชอบแต่แก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระของร่าง ข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น.....	110

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2.2.2 กรณีบุคคลที่ทำหน้าที่ชี้แจงร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	111
5.2.2.3 กรณีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	111
5.2.3 ผลทางกฎหมายของร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดยประชาชน.....	112
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	114
รายการอ้างอิง.....	119
ภาคผนวก.....	123
ประวัติผู้เขียน.....	127

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงสถิติการใช้สิทธิริเริ่มเสนอกฎหมายระดับมลรัฐในรัฐต่างๆ ระหว่าง ค.ศ.1898-1998.....	62
ตารางที่ 2 แสดงสถิติการใช้สิทธิริเริ่มเสนอกฎหมายของประชาชนระดับมลรัฐ จำแนกตามวิธีการใช้สิทธิตั้งแต่ ค.ศ.1898-1998.....	63
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบกระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยทั่วไป กับกระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยประชาชน.....	98

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย